

**UREDJA VIJEĆA (EZ) br. 1085/2006
od 17. srpnja 2006. godine
kojom se uspostavlja Instrument pretpripravnog pomoći (IPA)**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

Uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 181a.,

Uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

Uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta¹,

Uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

Budući da:

(1) U svrhu unaprjeđenja učinkovitosti vanjske pomoći Zajednice, predviđen je novi okvir za programiranje i pružanje pomoći. Ovaj instrument čini jedan od općih instrumenata koji izravno podržavaju europske politike vanjske pomoći.

(2) Članak 49. Ugovora o Europskoj uniji kaže da svaka europska država koja poštuje načela slobode, demokracije, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda i vladavine prava može zatražiti da postane članicom Unije.

(3) Europsko je vijeće na sastanku u Helsinkiju 1999. godine prihvatiло zahtjev za članstvom Republike Turske u Europskoj uniji. Pretpripravna pomoć dostupna je Republici Turskoj od 2002. godine. Europsko je Vijeće na sastanku u Bruxellesu 16. i 17. prosinca 2004. godine dalo preporuku za otvaranje pregovora o pristupanju s Turskom.

(4) Na sastanku u Santa Maria da Feira 20. lipnja 2000. godine, Europsko vijeće naglasilo je da su zemlje zapadnog Balkana potencijalne kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji.

(5) Na sastanku u Solunu, 19. i 20. lipnja 2003. godine, Europsko vijeće prisjetilo se zaključaka sa svojih sastanaka u Kopenhagenu u prosincu 2002. godine i u Bruxellesu u ožujku 2003. godine i ponovilo svoju odlučnost da potpuno i djelotvorno podrži europsku perspektivu zemalja zapadnog Balkana ističući da će one postati sastavnim dijelom Europske unije kada ispune utvrđene kriterije.

(6) Europsko Vijeće je u Solunu 2003. godine istaklo i da će Proces stabilizacije i pridruživanja činiti općeniti okvir za put država zapadnoga Balkana u Europsku uniju sve do njihovog budućeg pristupanja.

(7) U svojoj rezoluciji o Zaključcima Europskog vijeća u Solunu, Europski je parlament potvrdio da sve zemlje zapadnog Balkana napreduju prema pristupanju, ali je istovremeno naglasilo da bi svaka zemlja trebala biti ocjenjivana na temelju vlastitih zasluga.

¹ Mišljenje doneseno 6. srpnja 2006. (još nije objavljeno u Službenom listu)

² SL C 231, 20.9. 2005., str.67

(8) Sve zemlje zapadnog Balkana stoga se mogu smatrati potencijalnim zemljama kandidatkinjama. Međutim, potrebno je napraviti jasnu razliku između zemalja kandidatkinja i zemalja potencijalnih kandidatkinja.

(9) Europsko Vijeće u Bruxellesu je 17. i 18. lipnja 2004. godine preporučilo otvaranje pregovora o pristupanju s Hrvatskom.

(10) Europsko Vijeće je u Bruxellesu 15. i 16. prosinca 2005. godine odlučilo dodijeliti status zemlje kandidatkinje Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji.

(11) Nadalje, 16. i 17. prosinca 2004. godine, Europsko Vijeće u Bruxellesu preporučilo je da bi Europska unija, usporedno s pristupnim pregovorima, trebala započeti intenzivan politički i kulturni dijalog sa svakom zemljom kandidatkinjom.

(12) U interesu usklađenosti i dosljednosti pomoći Zajednice, pomoć zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama trebala bi se dodjeljivati u kontekstu usklađenog okvira na temelju iskustva stečenog u provedbi prethodnih prepristupnih instrumenata te na temelju Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 2666/2000 od 5. prosinca 2000. godine o pomoći Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Saveznoj Republici Jugoslaviji i Bivšoj Jugoslavenskoj Republici Makedoniji³. Pomoć bi trebala biti usklađena s razvojnom politikom Zajednice u skladu sa člankom 181a. Ugovora o EZ-u.

(13) Pomoć zemljama kandidatkinjama kao i zemljama potencijalnim kandidatkinjama trebala bi nastaviti pružati im potporu u njihovim naporima da ojačaju demokratske institucije i vladavinu prava, u reformi državne uprave, provedbi gospodarskih reformi, poštivanju ljudskih prava i prava manjina, promicanju ravnopravnosti spolova, potpori razvoju civilnog društva i promicanju regionalne suradnje kao i mirenju i obnovi te doprinijeti održivom razvoju i smanjenju siromaštva u tim zemljama te bi stoga trebala biti usmjerena na pružanje potpore cijelom nizu mjera za izgradnju institucija.

(14) Pomoć zemljama kandidatkinjama trebala bi, osim toga, biti usmjerena na donošenje i provedbu cijele pravne stečevine Europske unije te posebice pripremati zemlje kandidatkinje za provedbu poljoprivredne i kohezijske politike Zajednice.

(15) Pomoć potencijalnim zemljama kandidatkinjama može u određenoj mjeri uključivati usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije kao i pomoći ulagačkim projektima, s posebnim ciljem izgradnje upravljačkih sposobnosti u područjima regionalnog razvoja, razvoja ljudskih potencijala i ruralnog razvoja.

(16) Pomoć je potrebno pružati na temelju sveobuhvatne višegodišnje strategije koja odražava prioritete Procesa stabilizacije i pridruživanja kao i strateške prioritete prepristupnog procesa.

(17) U svrhu pružanja pomoći finansijskom dijelu ove strategije i ne dovodeći u pitanje isključiva prava Tijela nadležnog za proračun, Komisija bi trebala predstaviti svoje planirane finansijske alokacije koje će biti predložene za nadolazeće tri godine pomoću višegodišnjeg indikativnog finansijskog okvira kao sastavnog dijela svojeg godišnjeg paketa dokumenata o proširenju.

³ SL L 306, 7.12. 2000. str. 1. Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 2112/2005 (SL L 344, 27.12.2005., str.23)

(18) Komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija te Prekogranična suradnja trebale bi biti dostupne svim zemljama korisnicama kako bi im pomogle u procesu tranzicije i približavanja EU te kako bi potakle regionalnu suradnju između njih.

(19) Komponenta Regionalni razvoj, komponenta Razvoj ljudskih potencijala i komponenta Ruralni razvoj trebale bi biti dostupne samo zemljama kandidatkinjama koje su akreditirane za decentralizirano upravljanje sredstvima kako bi im pomogle u pripremama za vrijeme nakon pristupanja, posebno za provedbu kohezijske politike Zajednice i politika ruralnog razvoja.

(20) Potencijalne zemlje kandidatkinje i zemlje kandidatkinje koje nisu akreditirane za decentralizirano upravljanje sredstvima trebale bi imati pristup, u okviru komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija, mjerama i aktivnostima koje su slične onima koje će biti dostupne u okviru komponente Regionalni razvoj, komponente Razvoj ljudskih potencijala i komponente Ruralni razvoj.

(21) Pomoći se treba upravljati u skladu s pravilima za vanjsku pomoć sadržanim u Uredbi Vijeća (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. godine o Finansijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica⁴, te koristiti strukture koje su svoju vrijednost pokazale u pretprijestupnom procesu, kao što je decentralizirano upravljanje, twinning i TAIEX (Instrument za razmjenu informacija i tehničku pomoć), ali predviđjeti i inovativne pristupe kao što je provedba kroz države članice putem podijeljenog upravljanja u slučaju prekograničnih programa na vanjskim granicama Europske unije. Prijenos znanja i stručnosti u provedbi pravne stečevine Europske unije od strane država članica s mjerodavnim iskustvom na korisnice iz ove Uredbe u ovom bi kontekstu bio od posebne koristi.

(22) Mjere nužne za provedbu ove Uredbe su mjere upravljanja vezane uz provedbu programa sa značajnim implikacijama za proračun. One bi stoga trebale biti donesene u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. kojom se propisuju postupci za ostvarivanje ovlasti za provedbu koje su prenesene na Komisiju⁵ dostavom višegodišnjih indikativnih planskih dokumenata Upravnom odboru.

(23) Godišnji ili višegodišnji programi za provedbu pomoći u okviru komponente Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija i komponente Prekogranična suradnja na horizontalnoj osnovi i po pojedinima zemljama također se dostavljaju Upravnom odboru u skladu s Odlukom 1999/468/EZ.

(24) Višegodišnje programe za provedbu komponente Regionalni razvoj, komponente Razvoj ljudskih potencijala i komponente Ruralni razvoj također treba dostaviti Upravnom odboru u skladu s Odlukom 1999/468/EZ. Budući da će te aktivnosti biti strogo uskladene s praksama struktturnih fondova i ruralnog razvoja, trebale bi što je više moguće iskoristiti postojeće Odbore koji su već osnovani za potrebe struktturnih fondova i ruralnog razvoja.

Comment [i1]: Postupcima, metodama

⁴ SL L 248. 16.9. 2002., str. 1

⁵ SL L 184., 17.7. 1999. str. 23

(25) U slučaju da Komisija ovu Uredbu provodi putem centraliziranog upravljanja, trebala bi paziti na zaštitu finansijskih interesa Zajednice, posebno primjenom pravila i normi pravne stečevine Europske unije u tom pogledu, a u slučaju da Komisija provodi ovu Uredbu putem drugih oblika upravljanja, finansijske interese Zajednice potrebno je zaštiti sklapanjem odgovarajućih sporazuma koji sadrže dovoljna jamstva u tom smislu.

(26) Pravila kojima se utvrđuje prihvatljivost za sudjelovanje u natječajima i ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava, kao i pravila o podrijetlu robe potrebno je utvrditi u skladu s nedavnim promjenama u Europskoj uniji vezano uz pružanje pomoći, ali ih je potrebno učiniti dovoljno fleksibilnim za prilagodbu novim promjenama u tom području.

(27) U slučaju da zemlja korisnica povrijedi načela na kojima je utemeljena Europska unija, ili ne ostvari dovoljan napredak u odnosu na ispunjavanje Kopenhagenskih kriterija i prioriteta propisanih u Europskom ili Pristupnom partnerstvu, Vijeće mora, na temelju prijedloga Komisije, moći poduzeti nužne mјere. Potrebno je osigurati potpuno i neposredno izvješćivanje Europskog parlamenta.

(28) Potrebno je propisati mogućnost izmjene i dopune ove Uredbe od strane Vijeća pojednostavljenim postupkom u odnosu na status zemlje korisnice utvrđen ovom Uredbom.

(29) Zemlje korisnice drugih regionalnih instrumenata vanjske pomoći trebale bi, na temelju uzajamnosti, moći sudjelovati u aktivnostima u okviru ove Uredbe ako im to nudi dodanu vrijednost zbog regionalne, prekogranične, transnacionalne ili globalne prirode predmetne aktivnosti.

(30) Budući da države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti cilj ove Uredbe tj. postupno uskladivanje zemalja korisnica s normama i politikama Europske unije, uključujući, ako je potrebno, pravnu stečevinu Europske unije, u cilju ostvarivanja članstva, te ga je stoga lakše ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mјere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o EZ-u. U skladu s načelom proporcionalnosti iz tog članka, ova Uredba propisuje ono što je nužno u svrhu ostvarenja ovog cilja.

(31) Budući da članak 181a Ugovora o EZ-u propisuje da mјere u području gospodarske, finansijske i tehničke suradnje s trećim zemljama moraju biti komplementarne mјerama koje provode države članice, Komisija i države članice odlučne su osigurati koordinaciju, usklađenost i komplementarnost svoje pomoći, u skladu s utvrđenim smjernicama EU 2001 za jačanje operativne koordinacije između Zajednice i država članica u području vanjske pomoći, posebno putem redovnih konzultacija i čestih razmjena mjerodavnih informacija tijekom različitih faza ciklusa pomoći.

(32) Referentni iznos financiranja, u smislu točke 38. Međuinstitutionalnog sporazuma od 17. svibnja 2006. godine između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini i dobrom finansijskom upravljanju¹, uključen je u ovu Uredbu za cijelo vrijeme trajanja instrumenta ne utječući time na ovlasti tijela nadležnog za proračun utvrđene u Ugovoru o EZ-u.

(33) Uspostava novog sustava pretpristupne pomoći Zajednice nužno znači ukidanje Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 3906/89 od 18. prosinca 1989. godine o gospodarskoj pomoći Republici

¹ SL C 139, 14.6.2006., str.1

Mađarskoj i Narodnoj Republici Poljskoj², Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 2760/98 od 18. prosinca 1998. godine o provedbi programa prekogranične suradnje u okviru programa PHARE³, Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1266/1999 od 21. lipnja 1999. godine o koordinaciji pomoći zemljama podnositeljicama zahtjeva za članstvo u okviru pretpripravne strategije⁴, Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1267/1999 od 21. lipnja 1999. godine kojom se uspostavlja Instrument za pretpripravnu strukturnu politiku⁵, Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1268/1999 od 21. lipnja 1999. godine o potpori Zajednici za pretpripravne mјere za poljoprivredu i ruralni razvoj u zemljama podnositeljicama zahtjeva u srednjoj i istočnoj Europi u pretpripravnom razdoblju⁶, Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 555/2000 od 13. ožujka 2000. godine o provedbi aktivnosti u okviru pretpripravne strategije za Republiku Cipar i Republiku Maltu⁷, Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 2500/2001 od 17. prosinca 2001. godine o pretpripravnoj pomoći Turskoj⁸ i Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 2112/2005 od 21. studenog 2005. o pristupu vanjskoj pomoći Zajednice. Ova bi Uredba ujedno trebala zamijeniti i Uredbu (EZ-a) br. 2666/2000 koja prestaje važiti 31. prosinca 2006.

DONIJELO JE OVU UREDBU:

GLAVA I

OPĆE ODREDBE

Članak 1. Korisnici i opći cilj

Zajednica pomaže zemljama navedenim u Dodacima I i II u njihovom postupnom uskladištanju s normama i politikama Europske unije, uključujući, ako je potrebno, pravnu stečevinu Europske unije, u cilju ostvarivanja članstva.

Članak 2. Područje primjene

1. Pomoć se, ako je potrebno, koristi u zemljama korisnicama navedenim u Dodacima I i II kao potpora u sljedećim područjima:

- (a) jačanje demokratskih institucija i vladavine prava, uključujući njenu provedbu;
- (b) promicanje i zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda i veće poštivanje prava manjina, promicanje ravnopravnosti spolova i nediskriminacije;

² SL L 375, 23.12.1989., str. 11. Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 2257/2004 (SL L 389, 31.12. 2004. str. 1.)

³ SL L 345, 19.12.198, str. 49., Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 1045/2005 (SL L 172, 5.7.2005., str. 78.)

⁴ SL L 161, 26.6.1999, str. 68.

⁵ SL L 161, 26.6.1999, str. 73.

⁶ SL L 161, 26.6.1999, str. 87. Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 2112/2005

⁷ SL L 68, 16.3.2000. str. 3. Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 769/2004 (SL L 123, 27.4.2004., str. 1.)

⁸ SL L 342, 27.12.2001., str. 1. Uredba posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom (EZ-a) br. 2112/2005.

(c) reforma državne uprave, uključujući uspostavu sustava kojim se omogućuje decentralizirano upravljanje pomoći zemljama korisnicama u skladu s pravilima propisanim u Uredbi (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002;

(d) gospodarska reforma;

(e) razvoj civilnog društva;

(f) socijalno uključivanje;

(g) pomirenje, mjere izgradnje povjerenja i obnova;

(h) regionalna i prekogranična suradnja.

2. U slučaju zemalja navedenih u Dodatku I, pomoć se koristi kao potpora i u sljedećim područjima:

(a) donošenje i provedba pravne stečevine Europske unije;

(b) potpora razvoju politika i pripremama za provedbu i upravljanje zajedničkom poljoprivrednom politikom i kohezijskom politikom Zajednice.

3. U slučaju zemalja navedenih u Dodatku II, pomoć se koristi kao potpora i u sljedećim područjima:

(a) postupno usklađivanje s pravnom stečevinom Europske unije;

(b) socijalnog, gospodarskog i teritorijalnog razvoja uključujući, između ostalog, infrastrukturu i aktivnosti vezane uz ulaganja, posebno u područjima regionalnog razvoja, razvoja ljudskih potencijala i ruralnog razvoja.

Članak 3.
Komponente

1. Pomoć se programira i provodi u skladu sa sljedećim komponentama:

(a) Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija;

(b) Prekogranična suradnja;

(c) Regionalni razvoj

(d) Razvoj ljudskih potencijala;

(e) Ruralni razvoj.

2. Komisija osigurava koordinaciju i usklađenost između pomoći koja se dodjeljuje u okviru različitih komponenata.

3. Komisija donosi pravila za provedbu ove Uredbe u skladu s postupkom propisanim u člancima 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ. U tom smislu, Komisiji pomaže Odbor za program IPA iz članka 14. stavka 1.

Razdoblje propisano u članku 4. stavku 3. Odluke 1999/468/EZ iznosi dva mjeseca.

Članak 4.
Politički okvir za pomoć

Pomoć u okviru ove Uredbe pruža se u skladu s općim okvirom politika za pretprištupno razdoblje, utvrđenim u Europskom i Pristupnom partnerstvu i uzimajući u obzir Izvješća i Strategiju sadržanu u Komisijinom godišnjem paketu dokumenata o proširenju.

Članak 5.
Informacije o predloženim indikativnim finansijskim alokacijama

1. U cilju potpore strateškom planiranju predviđenom u članku 6. Komisija svake godine Europskom parlamentu i Vijeću predstavlja svoje namjere za finansijske alokacije koje će biti predložene za tri nadolazeće godine u obliku višegodišnjeg indikativnog finansijskog okvira vodeći pritom računa o finansijskom okviru te Europskim partnerstvima, Pristupnim partnerstvima, Izvješćima i Strategiji.

2. Ovaj višegodišnji indikativni finansijski okvir predstavlja namjere Komisije za alokaciju sredstava, podijeljene prema komponentama, aktivnostima jedne ili više zemalja. On se razrađuje na temelju niza objektivnih i transparentnih kriterija, uključujući analizu potreba, apsorpcijsku sposobnost, poštivanje uvjetovanosti i sposobnosti upravljanja. Potrebno je voditi računa i o svim iznimnim mjerama pomoći ili privremenim programima pomoći koji su doneseni u okviru Uredbe kojom se uspostavlja Instrument stabilnosti.

3. Višegodišnji indikativni finansijski okvir uključen je u godišnji paket dokumenata Europske komisije o proširenju i u njemu je zadržano trogodišnje plansko razdoblje.

Članak 6.
Planiranje pomoći

1. Pomoć u okviru ove Uredbe pruža se na temelju višegodišnjih planskih dokumenata koje utvrđuje zemlja u uskoj suradnji s nacionalnim vlastima u cilju potpore nacionalnim strategijama i kako bi osigurala angažman i uključenost predmetne zemlje. Ako je potrebno uključuje se i civilno društvo i drugi dionici. U obzir se uzimaju i drugi programi pomoći.

2. U slučaju zemalja navedenih u Dodatku I, pomoć se temelji posebno na Pristupnim partnerstvima. Pomoć obuhvaća prioritete i opću strategiju koji proizlaze iz redovne analize stanja u svakoj zemlji i na koje se moraju usredotočiti pripreme za pristupanje. Pomoć se planira uzimajući u obzir kriterije koje je Europsko vijeće utvrdilo u Kopenhagenu u lipnju 1993. godine i napredak ostvaren u procesu usvajanja i provedbe pravne stečevine Europske unije, kao i u području regionalne suradnje.

3. U slučaju zemalja navedenih u Dodatku II, pomoć se temelji posebno na Europskim partnerstvima. Pomoć obuhvaća prioritete i opću strategiju koji proizlaze iz redovne analize stanja u svakoj zemlji i na koje se moraju usredotočiti pripreme za daljnju integraciju u

Europsku uniju. Pomoć se planira uzimajući u obzir kriterije koje je Europsko vijeće utvrdilo u Kopenhagenu u lipnju 1993. godine i napredak ostvaren u provedbi sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući regionalnu suradnju.

4. Višegodišnji indikativni planski dokumenti predstavljaju indikativne alokacije za glavne prioritete u okviru svake komponente, uzimajući u obzir indikativnu račlambu prema zemljama i prema komponentama koja je predložena u višegodišnjem indikativnom finansijskom okviru. Oni propisuju, po potrebi, sva finansijska sredstva predviđena za programe koji se odnose na više zemalja i horizontalne inicijative.

5. Višegodišnji indikativni planski dokumenti uspostavljaju se na temelju trogodišnje perspektive. Pregledavaju se svake godine.

6. Komisija donosi višegodišnje indikativne planske dokumente i njihove godišnje revizije u skladu s postupkom iz članka 14. stavka 2. točke a.

Članak 7. **Programiranje**

1. Pomoć u okviru ove Uredbe pruža se kroz višegodišnje ili godišnje programe koji se utvrđuju prema pojedinim zemljama i prema komponentama ili, prema potrebi, prema skupini zemalja ili prema temi u skladu s prioritetima utvrđenim u višegodišnjim indikativnim planskim dokumentima.

2. U programima se navode ciljevi, područja djelovanja, očekivani rezultati, postupci upravljanja i ukupan planirani iznos finansijskih sredstava. Oni sadrže sažeti opis vrste aktivnosti koje će se financirati, naznaku o iznosima dodijeljenim za svaku vrstu operacije i indikativan raspored provedbe. Ako je potrebno, uključuju i rezultate svih prijašnjih iskustava iz prethodne pomoći. Ciljevi su konkretni, mjerodavni i mjerljivi i imaju vremenski određena mjerila.

3. Komisija donosi višegodišnje i godišnje programe i sve njihove revizije u skladu s postupcima predviđenim u članku 14. stavku 2.

GLAVA II

PRAVILA KOJA SE ODNOSE NA POJEDINE KOMPONENTE

Članak 8. **Komponenta Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija**

1. Komponenta Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija pomaže zemljama navedenim u Dodacima I i II u ostvarivanju ciljeva iz članka 2.

2. Ona se, između ostalog, može koristiti za financiranje izgradnje sposobnosti i institucija te za ulaganja u njih ako to nije obuhvaćeno člancima 9. do 12.

3. Pomoć u okviru ove komponente može podržati i sudjelovanje zemalja navedenih u Dodacima I i II u programima i agencijama Zajednice. Osim toga, pomoć se može pružati i za regionalne i horizontalne programe.

Članak 9.
Komponenta Prekogranična suradnja

1. Komponenta Prekogranična suradnja može pomoći zemljama navedenim u Dodacima I i II u prekograničnoj i, prema potrebi, transnacionalnoj i međuregionalnoj suradnji među njima i između njih i država članica.

2. Takva suradnja ima za cilj promicanje dobrosusjedskih odnosa, poticanje stabilnosti, sigurnosti i prosperiteta u interesu svih predmetnih zemalja i podržavanje njihovog skladnog, uravnoteženog i održivog razvoja.

3. U slučaju prekogranične suradnje s državama članicama, pravila kojima se uređuju finansijski doprinosi Europskog fonda za regionalni razvoj i ova Uredba mjerodavne su odredbe članka 21. Uredbe Vijeća (EZ-a) br. 1083/2006 od 11. srpnja 2006. godine koja propisuje opće odredbe o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu⁹.

4. Suradnja se odvija u koordinaciji s drugim instrumentima Zajednice za prekograničnu, transnacionalnu i međuregionalnu suradnju. U slučaju prekogranične suradnje s državama članicama, ova komponenta obuhvaća regije na obje strane odnosne granice ili granica, bilo kopnenih ili pomorskih.

5. U okviru ciljeva iz ovog članka, ova komponenta se, između ostalog, može koristiti za financiranje izgradnje sposobnosti i institucija te za ulaganja.

⁹ Vidi stranicu 25. ovog Službenog lista.

Članak 10.
Komponenta Regionalni razvoj

1. Komponenta Regionalni razvoj pruža potporu zemljama navedenim u Dodatku I u razvoju politika kao i u pripremama za provedbu i upravljanje kohezijskom politikom Zajednice, posebno u pripremama za Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond.
2. Ona može posebno doprinijeti financiranju onih vrsta aktivnosti koje su predviđene Uredbom (EZ-a) br. 1080/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. godine o Europskom fondu za regionalni razvoj¹ i Uredbom Vijeća (EZ-a) br. 1084/2006 of 11. srpnja 2006. godine kojom se osniva Kohezijski fond².

Članak 11.
Komponenta Razvoj ljudskih potencijala

1. Komponenta Razvoj ljudskih potencijala pruža potporu zemljama navedenim u Dodatku I u razvoju politika kao i u pripremama za provedbu i upravljanje kohezijskom politikom Zajednice, posebno u njihovim pripremama za Europski socijalni fond.
2. Posebno može doprinijeti financiranju onih vrsta aktivnosti koje su predviđene Uredbom (EZ-a) br. 1081/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. godine o Europskom socijalnom fondu³.

Članak 12.
Komponenta Ruralni razvoj

1. Komponenta Ruralni razvoj pruža potporu zemljama navedenim u Dodatku I u razvoju politika kao i u pripremama za provedbu i upravljanje zajedničkom poljoprivrednom politikom Zajednice. Ona posebice doprinosi održivoj prilagodbi poljoprivrednog sektora i ruralnih područja te pripremama zemalja kandidatkinja za provedbu pravne stečevine vezane uz Zajedničku poljoprivrednu politiku i povezane politike.
2. Posebno može doprinijeti financiranju onih vrsta aktivnosti koje su predviđene Uredbom (EZ-a) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. godine o potpori ruralnom razvoju od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EAFRD).⁴

GLAVA III

UPRAVLJANJE I PROVEDBA

¹ Vidi stranicu 1. ovog Službenog lista.

² Vidi stranicu 79. ovog Službenog lista.

³ Vidi stranicu 12. ovog Službenog lista.

⁴ SL L 277, 21.10.2005. str.1.

Članak 13.
Upravljanje pomoći, izvješćivanje

1. Komisija je nadležna za provedbu ove Uredbe djelujući u skladu s postupcima iz članka 14. i provedbenim pravilima iz članka 3. stavka 3.
2. Upravljanje, nadzor, evaluacija i izvješćivanje o aktivnostima u okviru ove Uredbe vrše se u skladu s Uredbom (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002. Financiranje Zajednice može posebno biti u obliku sporazuma o financiranju između Komisije i zemlje korisnice, ugovora o nabavi ili sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava s nacionalnim ili međunarodnim javnim sektorskim tijelima ili fizičkim ili pravnim osobama koje su nadležne za provedbu aktivnosti, ili ugovora o radu. U slučaju prekograničnih programa s državama članicama u skladu s člankom 9. ove Uredbe, zadaci provedbe mogu se prenijeti na države članice, a u tom slučaju se oni provode podijeljenim upravljanjem u skladu s odnosnim odredbama Uredbe (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002. U slučaju podijeljenog upravljanja, upravljačko tijelo djeluje u skladu s načelima i pravilima propisanim u Uredbi (EZ-a) br. 1083/2006.
3. Komisija može primati i upravljati sredstvima od drugih donatora kao s dodijeljenim prihodima u skladu sa člankom 18. Uredbe (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002 u svrhu provedbe aktivnosti s tim donatorima.
4. U slučaju dobro opravdanih slučajeva, Komisija može, u skladu sa člankom 54. Uredbe (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002, odlučiti povjeriti poslove javnih ovlasti, a posebno poslove provedbe proračuna, tijelima navedenim u članku 54. stavku 2. te Uredbe. Tijelima navedenim u članku 54. stavku 2. točki c. te Uredbe mogu se povjeriti poslovi javnih ovlasti ako oni imaju priznati međunarodni ugled, poštuju međunarodno priznate sustave upravljanja i kontrole i nadzire ih državno tijelo.
5. Proračunska sredstva za aktivnosti koje se protežu na više od jedne finansijske godine mogu se podijeliti na nekoliko godišnjih rata.

6. Komisija svake godine Europskom parlamentu i Vijeću šalje izvješće o provedbi pomoći Zajednice u skladu s ovom Uredbom. Izvješće sadrži informacije o aktivnostima koje se financiraju tijekom godine i o nalazima nadzora te daje ocjenu rezultata koji su postignuti tijekom provedbe pomoći.

Članak 14.
Odbori

1. Osniva se Odbor za program IPA koji čine predstavnici država članica i kojim predsjeda predstavnik Komisije. Odbor Komisiji pomaže posebno u njezinim poslovima osiguravanja koordinacije i usklađenosti između pomoći koja je dodijeljena u okviru različitih komponenata u skladu s člankom 3. stavkom 2.

Odbor za program IPA donosi svoj poslovnik.

2. (a) Komisija donosi višegodišnje indikativne planske dokumente i njihove godišnje revizije iz članka 6. ove Uredbe i programe koji se odnose na pomoći koja se pruža u smislu članaka 8.

i 9. ove Uredbe, u skladu s postupkom propisanim u člancima 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ. U tu svrhu Komisiji pomaže Odbor za program IPA.

Određuje se da će razdoblje propisano u članku 4. stavku 3. Odluke 1999/468/EZ iznositi mjesec dana.

(b) Komisija donosi programe koji se odnose na pomoć koja se pruža u smislu članka 10. ove Uredbe u skladu s postupcima propisanim u člancima 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ. U tu svrhu Komisiji pomaže Odbor za koordinaciju fondova iz članka 103. Uredbe (EZ-a) br. 1083/2006.

Određuje se da će razdoblje propisano u članku 4. stavku 3. Odluke 1999/468/EZ iznositi mjesec dana.

(c) Nakon savjetovanja s Odborom iz članka 147. Ugovora o EZ-u, Komisija donosi programe koji se odnose na pomoć koja se pruža u smislu članka 11. ove Uredbe u skladu s postupcima propisanim u člancima 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ. U tu svrhu Komisiji pomaže Odbor za koordinaciju fondova iz članka 103. Uredbe (EZ-a) br. 1083/2006.

Određuje se da će razdoblje propisano u članku 4. stavku 3. Odluke 1999/468/EZ iznositi mjesec dana.

(d) Komisija donosi programe koji se odnose na pomoć koja se pruža u smislu članka 12. ove Uredbe u skladu s postupcima propisanim u člancima 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ. U tu svrhu Komisiji pomaže Odbor za ruralni razvoj utvrđen člankom 90. Uredbe (EZ-a) br. 1698/2005.

Određuje se da će razdoblje propisano u članku 4. stavku 3. Odluke 1999/468/EZ iznositi mjesec dana.

3. Odluke o financiranju koje nisu obuhvaćene višegodišnjim ili godišnjim programom donosi Komisija u skladu s postupkom predviđenim u stavku 2.a ovog članka.

4. Komisija donosi izmjene i dopune višegodišnjih i godišnjih programa i odluke iz stavka 3. ako oni ne sadrže bitne promjene vezane uz prirodu izvornih programa i aktivnosti i ako, u odnosu na finansijski element, ne prelaze 20% ukupnog iznosa koji je dodijeljen za predmetni program ili aktivnost, uz ograničenje od 4 milijuna eura. Odbor koji je dao mišljenje o izvornom programu ili aktivnosti izvješćuje se o svim odlukama kojima se oni izmjenjuju.

5. Promatrač iz Europske investicijske banke sudjeluje u postupcima Odbora vezanim uz pitanja koja se odnose na Banku.

Članak 15.
Vrste pomoći

1. Pomoć u okviru ove Uredbe može, između ostalog, financirati ulaganja, ugovore o nabavi, bespovratnu pomoć uključujući subvencioniranje kamata, posebne zajmove, zajmovna jamstva i finansijsku pomoć, proračunsku potporu, i druge posebne oblike proračunske pomoći te doprinos kapitalu međunarodnih finansijskih institucija ili regionalnih razvojnih banaka u mjeri u kojoj je finansijski rizik. Zajednice ograničen na iznos tih sredstava. Proračunska potpora je iznimna, s točnim ciljevima i povezanim mjerilima, i ovisi o tome je li upravljanje javnim financijama zemlje korisnice dovoljno transparentno, pouzdano i

učinkovito i o precizno definiranim sektorskim ili makroekonomskim politikama koje u načelu odobravaju uspostavljene međunarodne finansijske institucije. Isplata proračunske potpore uvjetovana je zadovoljavajućim napretkom prema ostvarivanju ciljeva u smislu utjecaja i rezultata.

2. Pomoć se može provoditi putem mjera upravne suradnje koje uključuju stručnjake iz javnog sektora koji su poslani iz država članica. Takvi se projekti provode u skladu s pravilima provedbe koje je propisala Komisija.

3. Pomoć se može koristiti i za pokrivanje troškova sudjelovanja Zajednice u međunarodnim misijama, inicijativama ili organizacijama koje djeluju u interesu zemlje korisnice, uključujući administrativne troškove.

4. Sredstva Zajednice u načelu se ne koriste za plaćanje poreza, pristojbi ili naknada u zemljama korisnicama koje su navedene u Dodacima I i II.

Članak 16.
Mjere potpore

Pomoć se može koristiti i za pokrivanje troškova aktivnosti vezanih uz pripremu, praćenje, kontrolu, reviziju i evaluaciju koje su neposredno nužne za upravljanje programom i ostvarivanje njegovih ciljeva, posebno studija, sastanaka, informiranja i promidžbe, izdataka vezanih uz računalne mreže namijenjene razmjeni informacija te drugih izdataka za administrativnu i tehničku pomoć koju Komisija može koristiti za upravljanje programom. Pokriva i troškove administrativne potpore u svrhu prenesenog upravljanja programom u delegacijama Komisije u trećim zemljama.

Članak 17.
Provjeta pomoći

1. Komisija i zemlje korisnice sklapaju okvirne sporazume o provedbi pomoći.

2. Prema potrebi se između Komisije i zemlje korisnice ili njezinih provedbenih tijela sklapaju dodatni sporazumi vezani uz provedbu pomoći.

Članak 18.
Zaštita finansijskih interesa Zajednice

1. Svi sporazumi koji proizlaze iz ove Uredbe sadrže odredbe koje osiguravaju zaštitu finansijskog interesa Zajednice, posebno u odnosu na prijevaru, korupciju i druge nepravilnosti u skladu s Uredbom Vijeća (EZ-a, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. godine o zaštiti finansijskih interesa Europskih zajednica⁵, Uredbom Vijeća (EZ-a, Euratom) br. 2185/96 od 11. studenog 1996. godine o terenskim provjerama i inspekcijama koje provodi Komisija u svrhu zaštite finansijskih interesa Europskih zajednica protiv prijevara i drugih nepravilnosti⁶ i Uredbom (EZ-a) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. svibnja 1999. godine o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF)⁷.

⁵ SL L 312, 23.12.1995., str.1.

⁶ SL L 292, 15.11.1996. str.2.

⁷ SL L 136, 31.5.1999. str. 1.

2. Sporazumi izričito predviđaju da Komisija i Revizorski sud imaju ovlasti revizije, na temelju dokumenata i na terenu, svih izvodača i podizvođača koji su dobili sredstva Zajednice. Oni izričito ovlašćuju i Komisiju da provodi terenske provjere i inspekcije iz Uredbe (EZ-a, Euratom) br. 2185/96.

3. Svi ugovori koji proizlaze iz provedbe pomoći osiguravaju prava Komisije i Revizorskog suda kako je navedeno u stavku 2., kako tijekom tako i nakon provedbe ugovora.

Članak 19.

Pravila o sudjelovanju i podrjetlu, prihvatljivost za bespovratnu pomoći

1. Sudjelovanje u dodjeli ugovora o nabavi ili bespovratnim sredstvima koji se financiraju u okviru ove Uredbe otvoreno je za sve fizičke osobe koje su državljeni i pravne osobe koje imaju poslovni nastan u državi članici, zemlji korisnici ove Uredbe, zemlji korisnici Instrumenta za europsko susjedstvo i partnerstvo ili državi članici Europskog gospodarskog prostora.

2. Sudjelovanje u dodjeli ugovora o nabavi ili bespovratnim sredstvima koji se financiraju u okviru ove Uredbe otvoreno je i za sve fizičke osobe koje su državljeni i pravne osobe koje imaju poslovni nastan u bilo kojoj državi koja nije navedena u stavku 1., ukoliko je uspostavljen uzajaman pristup njihovoj vanjskoj pomoći.

Uzajaman pristup vanjskoj pomoći Zajednice utvrđuje se na temelju posebne odluke koja se odnosi na predmetnu zemlju ili predmetnu regionalnu skupinu zemalja. Komisija donosi takvu odluku u skladu s postupkom iz članka 14. stavka 2. točke a. i ona je na snazi najmanje godinu dana.

Odobravanje uzajamnog pristupa vanjskoj pomoći Zajednice temelji se na usporedbi između Zajednice i drugih donatora i provodi se na sektorskoj razini ili razini cijele zemlje, bez obzira radilo se o donatorskoj zemlji ili zemlji primateljici. Odluka o odobravanju uzajamnosti donatorskoj zemlji temelji se na transparentnosti, dosljednosti i proporcionalnosti pomoći koju pruža taj donator, uključujući njenu kvalitativnu i kvantitativnu prirodu. Tijekom postupka opisanog u ovom stavku konzultiraju se zemlje korisnice.

3. Sudjelovanje u dodjeli ugovora o nabavi ili dodjeli bespovratnih sredstava koji se financiraju u okviru ove Uredbe otvoreno je međunarodnim organizacijama.

4. Stručnjaci predloženi u kontekstu postupaka za dodjelu ugovora ne moraju zadovoljavati uvjet državljanstva iz stavaka 1. i 2.

5. Sva roba i materijali kupljeni u okviru ugovora koji se financira na temelju ove Uredbe moraju biti podrjetlom iz Zajednice ili prihvatljive zemlje u skladu s člancima 1. i 2.

Naziv „podrjetlo“ u svrhu ove Uredbe definiran je u mjerodavnom zakonodavstvu Zajednice o pravilima podrjetla u carinske svrhe.

6. Komisija može, u dobro obrazloženim iznimnim slučajevima, odobriti sudjelovanje fizičkih osoba koje su državljeni i pravnih osoba koje imaju poslovni nastan u drugim zemljama koje nisu one navedene u stvcima 1 i 2. ili nabavu robe i materijala drugčijeg podrjetla od onoga navedenog u stavku 5. Odstupanja mogu biti opravdana na osnovi nedostupnosti proizvoda i

usluga na tržištima predmetnih zemalja, u slučaju velike hitnosti ili ako bi pravila o prihvatljivosti učinila ostvarivanje projekta, programa ili aktivnosti nemogućim ili pretjerano teškim.

7. U skladu sa člankom 114. Uredbe (EZ-a, Euratom) br. 1605/2002 fizičke osobe mogu primati bespovratna sredstva.

8. Ako financiranje od strane Zajednice obuhvaća aktivnost koja se provodi putem međunarodne organizacije, sudjelovati u odgovarajućim postupcima ugovaranja mogu sve fizičke ili pravne osobe prihvatljive u skladu sa stavcima 1. i 2. kao i sve fizičke ili pravne osobe koje su prihvatljive u skladu s pravilima te organizacije s tim da se vodi računa da se osigura jednakost postupanja prema svim donatorima. Ista se pravila primjenjuju u odnosu na robu, materijale i stručnjake.

Ako financiranje od strane Zajednice obuhvaća operaciju koju suffinancira država članica, s trećom zemljom, pod uvjetom uzajamnosti iz stavka 2, ili regionalna organizacija, sudjelovati u odgovarajućim postupcima ugovaranja mogu sve fizičke ili pravne osobe prihvatljive u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. kao i sve fizičke i pravne osobe koje su prihvatljive u skladu s pravilima takve države članice, treće zemlje ili regionalne organizacije. Ista se pravila primjenjuju u odnosu na robu, materijale i stručnjake.

Članak 20.
Usklađenost, kompatibilnost i koordinacija

1. Programi i projekti koji se financiraju na temelju ove Uredbe usklađeni su s politikama EU-a. Oni su u skladu sa sporazumima koje sklapaju Zajednica i njezine države članice sa zemljama korisnicama i poštuju obveze iz multilateralnih sporazuma čije su stranke.

2. Komisija i države članice osiguravaju usklađenost između pomoći Zajednice koja se pruža na temelju ove Uredbe i finansijske pomoći koju Zajednica i države članice pružaju kroz druge unutarnje i vanjske finansijske instrumente i koju pruža Europska investicijska banka.

3. Komisija i države članice osiguravaju koordinaciju svojih programa pomoći u cilju unapređenja djelotvornosti i učinkovitosti u pružanju pomoći u skladu s utvrđenim smjernicama za jačanje operativne suradnje u području vanjske pomoći i za usklađivanje politika i postupaka. Koordinacija uključuje redovna savjetovanja i česte razmjene relevantnih informacija tijekom različitih faza ciklusa pomoći, posebno na terenu i čini ključni korak u postupcima programiranja država članica i Zajednice.

4. Komisija, zajedno s državama članicama, poduzima nužne korake kako bi osigurala odgovarajuću koordinaciju, usklađivanje i suradnju s multilateralnim i regionalnim organizacijama i tijelima, kao što su međunarodne finansijske institucije, agencije, fondovi i programi Ujedinjenih naroda i donatori izvan EU-a.

Članak 21.
Obustava pomoći

1. Poštivanje načela demokracije, vladavine prava te ljudskih prava i prava manjina i temeljnih sloboda bitan je element za primjenu ove Uredbe i dodjelu pomoći na temelju nje. Pomoći Zajednice Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Bivšoj Jugoslavenskoj Republici

Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, uključujući Kosovo, podliježe i uvjetima koje je Vijeće definiralo u svojim Zaključcima od 29. travnja 1997. godine, posebno vezano uz obvezu primateljica za provedbu demokratskih, gospodarskih i institucionalnih reformi.

2. U slučaju da zemlja korisnica ne poštuje ta načela ili obveze sadržane u odnosnom Partnerstvu s EU, ili ako ne ostvaruje dovoljan napredak prema ostvarivanju kriterija o pristupanju, Vijeće, dјelujući kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, može poduzeti odgovarajuće korake u odnosu na svaku vrstu pomoći koja je dodijeljena na temelju ove Uredbe. Europski parlament mora se odmah i u potpunosti izvješćivati o svim odlukama donesenim u tom kontekstu.

Članak 22.
Evaluacija

Komisija redovno ocjenjuje rezultate i učinkovitost politika i programa i djelotvornost programiranja kako bi provjerila ostvarivanje ciljeva i mogla dati preporuke u cilju unapređenja budućih aktivnosti. Komisija šalje odnosna evaluacijska izvješća Odborima iz članka 14. na razmatranje. Ti rezultati primjenjuju se pri izradi programa i alokaciji sredstava.

GLAVA IV

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.
Status zemlje korisnice

Ako zemlja korisnica navedena u Dodatku II dobije status kandidata za pristupanje EU, Vijeće, dјelujući kvalificiranom većinom na temelju prijedloga Komisije prenosi tu zemlju iz Dodatka I u Dodatak II.

Članak 24.
Preklapanje instrumenata

Kako bi osigurala dosljednost i učinkovitost pomoći Zajednice, Komisija odlučuje, u skladu s postupkom iz članka 14. stavka 2. točke a., da ostale treće zemlje, teritoriji i regije mogu imati koristi od aktivnosti iz ove Uredbe ako je predmetni projekt ili program regionalne, prekogranične, transnacionalne ili globalne prirode. Komisija će u tom slučaju nastojati izbjеći ponavljanja u odnosu na druge instrumente vanjske finansijske pomoći.

Članak 25.
Prijelazne odredbe

1. Uredbe (EEZ-a) br. 3906/89, (EZ-a) br. 2760/98, (EZ-a) br. 1266/1999, (EZ-a) br. 1267/1999, (EZ-a) br. 1268/1999, (EZ-a) br. 555/2000, (EZ-a) br. 2500/2001 i (EZ-a) br. 2112/2005 ukidaju se od 1. siječnja 2007.

Te Uredbe, kao i Uredba (EZ-a) br. 2666/2000, i dalje se primjenjuju na pravne akte i obveze u provedbi proračunskih godina prije 2007. i na provedbu članka 31. Akta o uvjetima pristupanja Republike Bugarske i Rumunske i prilagodbi osnivačkih ugovora⁸.

2. Ako su posebne mjere nužne za olakšavanje prijelaza sa sustava uspostavljenog Uredbama (EEZ-a) br. 3906/89, (EZ-a) br. 2760/98, (EZ-a) br. 1266/1999, (EZ-a) br. 1267/1999, (EZ-a) br. 1268/1999, (EZ-a) br. 555/2000, (EZ-a) br. 2666/2000 ili (EZ-a) br. 2500/2001 na sustav uspostavljen ovom Uredbom, takve mjere Komisija donosi u skladu s postupcima iz članka 14. ove Uredbe.

Članak 26.

Referentni finansijski iznos

Referentni finansijski iznos za provedbu ove Uredbe u razdoblju od 2007. do 2013.godine iznosi 11.468 milijuna eura. Godišnja određivanja odobrava tijelo nadležno za proračun unutar ograničenja finansijskog okvira.

Članak 27.

Pregled

Komisija dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću, do 31. prosinca 2010. godine, izvješće u kojem ocjenjuje provedbu ove Uredbe u prve tri godine, ako je potrebno zajedno sa zakonskim prijedlogom kojim se u ovu Uredbu uvode nužne izmjene.

Članak 28.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dan nakon objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ona se primjenjuje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. godine.

Ova Uredba u cijelosti je obvezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu, 17. srpnja 2006.

Za Vijeće

Predsjednik
E. TUOMIOJA

⁸SL L 157, 21.6.2005. str. 203.

DODATAK I

- Hrvatska
- Turska
- Bivša Jugoslavenska Republika Makedonija

DODATAK II

- Albanija
- Bosna
- Crna Gora
- Srbija, uključujući Kosovo¹

¹ Kako je definirano u UNSCR 1244.